

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง บทบาทของกลุ่มคนในอาณาจักรสุโขทัย

ครูผู้สอน

ครูอาทิตย์

ชัยเทพา

ครูจรงค์ษ์

แสนแอน

เรื่อง

บทบาทของกลุ่มคน
ในอาณาจักรสุโขทัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. อธิบายพัฒนาการด้านสังคมสมัยสุโขทัยได้
๒. อธิบายสถานภาพและบทบาทของกลุ่มคนในสังคมสมัยสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ

๑. สามารถแสดงบทบาทสมมติของกลุ่มคนในสังคมสมัยสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัยชนชั้นใด มีค่าเหมือนทรัพย์สิน
ของเจ้านาย

แนวคำตอบ : ทาส

ใครมีหน้าที่คอยบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎร

แนวคำตอบ : พระมหากษัตริย์

ชนชั้นใดมีหน้าที่ในการช่วยเหลือพระมหากษัตริย์
ในการปกครองบ้านเมือง

 แนวคำตอบ : พระราชวงศ์

ชนชั้นใดเป็นผู้ดูแลบ้านเมือง ปกครองกำลังคน

แนวคำตอบ : ชุนนาง

ทุกคนชั้นต้องให้ความเคารพนับถือคือชนชั้นใด

แนวคำตอบ : พระสงฆ์

สภาพสังคมโดยทั่วไปของสมัยสุโขทัย มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีการคมนาคมติดต่อกันสะดวก มีความเป็นอยู่ที่มีความสุขความสบาย จึงสามารถกำจัดอิทธิพลของขอมไปได้ ย่อมแสดงว่าสังคมสุโขทัยเป็นสังคมที่มีความสมานสามัคคีเป็นอย่างดี การได้ผู้นำที่เก่งกล้าสามารถ ย่อมก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนพลเมือง จึงทำให้มีการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ประกอบกับสังคมสุโขทัยยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจประชาชนให้มีความละเอียดอ่อนทั้งในแง่ของอารยธรรมและในแง่ของศิลปกรรม ทำให้สามารถสร้างสรรค์ศิลปวิทยา ซึ่งได้สั่งสมเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ที่มา: ผ่องศรี สุกุมลจันทร์. (๒๕๖๕)

กิจกรรม “หากฉันเป็น”

นักเรียนเลือกหมายเลขประจำตัว ๑-๖ เพื่อสวมบทบาทสมมติ
และมีบทบาท ดังนี้

หมายเลข ๑ กษัตริย์ สามารถออกคำสั่งได้กับทุกคน

หมายเลข ๒ พระราชวงศ์หรือเจ้านาย เป็นญาติของกษัตริย์
สามารถออกคำสั่งกับไพร่และข้าทาสได้

หมายเลข ๓ ขุนนาง เป็นผู้ทำตามคำสั่งของกษัตริย์ สามารถออกคำสั่ง
กับไพร่และข้าทาสได้

นักเรียนเลือกหมายเลขประจำตัว ๑-๖ เพื่อสวมบทบาทสมมติ
และมีบทบาท ดังนี้

หมายเลข ๔ พระสงฆ์ เป็นผู้คอยสร้างกำลังใจให้ทุกคน

หมายเลข ๕ ไพร่ เป็นผู้ทำตามคำสั่งของกษัตริย์ เจ้านาย และขุนนาง
ไม่สามารถออกคำสั่งได้

หมายเลข ๖ ข้า (ทาส) เป็นสมบัติและต้องทำตามคำสั่งของกษัตริย์
เจ้านาย ขุนนาง ไม่สามารถออกคำสั่งได้

ใบความรู้ เรื่อง ชนชั้นทางสังคมสมัยสุโขทัย

ชนชั้นทางสังคมสมัยสุโขทัย สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท

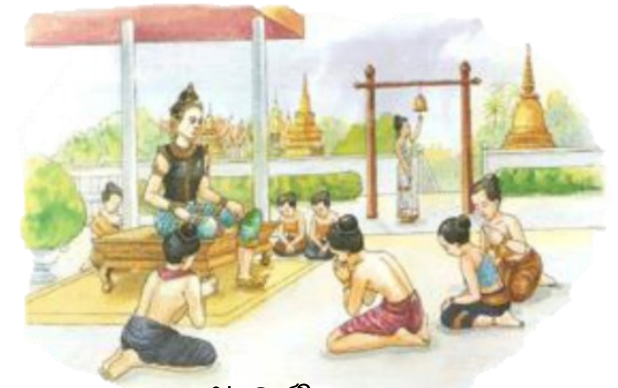
๑. **ชนชั้นปกครอง** บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครอง ประกอบด้วย พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ ขุนนาง และพระสงฆ์

๑.๑ **พระมหากษัตริย์** เป็นประมุขของอาณาจักรมีอำนาจสูงสุด มีฐานะเปรียบเสมือนบิดาของราษฎร เป็นผู้บำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร และเป็นผู้นำทัพในยามเกิดสงคราม ในจารึกสมัยสุโขทัยปรากฏคำเรียกพระมหากษัตริย์ไว้หลายแบบ เช่น พ่อขุนศรีนาวนำถม พ่อขุนรามคำแหง พระยาสิทธิไทย พระมหาธรรมราชา เป็นต้น

๑.๒ **พระราชวงศ์** คือ บรรดาพระญาติวงศ์ของพระมหากษัตริย์ทุกระดับมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการแทนพระมหากษัตริย์ในการปกครองบ้านเมือง

๑.๓ **ขุนนาง** เป็นผู้ดูแลบ้านเมือง ปกครองกำลังคนตามพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์

๑.๔ **พระสงฆ์** พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักในสังคมสุโขทัย มีหน้าที่สั่งสอนหลักธรรมของพระพุทธศาสนาให้แก่คนในสังคมจึงได้รับความเคารพจากคนทุกชนชั้น ทั้งนี้วัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางของคนไม่จำกัดฐานะหรือเพศ พระสงฆ์ไม่ต้องทำงานให้หลวงอย่างประชาชนและไม่ต้องเป็นทหาร

ใบความรู้ เรื่อง ชนชั้นทางสังคมสมัยสุโขทัย

ชนชั้นทางสังคมสมัยสุโขทัย สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท

๒. ชนชั้นถูกปกครอง ได้แก่ ไพร่หรือไพร่ฟ้า (ประชาชนทั่วไป) และทาส

๒.๑ ไพร่ฟ้าหรือสามัญชน คำที่นำมาใช้เรียกชนชั้นนี้ ได้แก่ ไพร่ ไพร่ฟ้าข้าไท ไพร่ฟ้าหน้าใส ท่วย ลูกบ้าน ลูกเมือง ไพร่เป็นชนกลุ่มใหญ่ของสังคม ในยามสงบเป็นพลเรือนประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวและมีหน้าที่ต้องสละแรงงานของตนทำงานให้แก่อาณาจักร ในยามสงครามชายฉกรรจ์จะต้องมาเป็นทหารเข้าร่วมต่อสู้ปกป้องอาณาจักร

๒.๒ ทาส เป็นกลุ่มคนที่มีสถานภาพเหมือนทรัพย์สินของผู้เป็นนาย ไม่มีอิสระและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของตนเอง และต้องสละแรงงานให้กับนาย หรือผู้ที่ขายตนเองแก่นายเงินหรือเป็นทาสเชลยที่ถูกกวาดต้อนมา ซึ่งปรากฏในจารึกสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย)

บรรณานุกรม

ผ่องศรี สุกุมลจันทร์. (๒๕๖๕). บทเรียนสำเร็จรูป ประวัติศาสตร์สมัยกรุงสุโขทัย. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๕,

จาก https://www.kroobannok.com/news_file/p29820891143.pdf

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (๒๕๖๔). สภาพสังคมในสมัยสุโขทัย.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๕, จาก <https://dltv.ac.th/teachplan/episode/31781>

ครูอ่านสถานการณ์สมมติ แล้วสอบถามความเห็นของแต่ละบทบาท
ว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้างจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

สถานการณ์ที่ ๑ เกิดสงครามกับอาณาจักรใกล้เคียง

สถานการณ์ที่ ๒ เครื่องสังคโลกขาดตลาด

สถานการณ์ที่ ๓ ฝู้ออกอละวาด

นักเรียนในแต่ละบทบาทว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง

สภาพสังคมสมัยสุโขทัยมีลักษณะเป็นอย่างไร

แนวคำตอบ : สภาพสังคมสมัยสุโขทัย สามารถแบ่งกลุ่มคนในสังคมได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือกลุ่มคนที่เป็นชนชั้นปกครอง ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ ขุนนาง พระสงฆ์ กลุ่มคนที่เป็นชนชั้นถูกปกครอง ได้แก่ ไพร่และทาส สังคมสมัยสุโขทัยยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ประชาชนได้รับการขัดเกลาจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง วัฒนธรรมอันทรงคุณค่า

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑